

MONITORING PREDIZBORNE KAMPANJE

narod je za vama

Katedra slobodnog uma

Prizren, 2014.

"This project was funded through a U.S. Embassy, Pristina grant. The opinions, findings, and conclusions or recommendations expressed herein are those of the Author(s) and do not necessarily reflect those of the Department of State."

"Ky projekt u financua përmes grantit të Ambasadës Amerikane në Prishtinë. Mendimet, përfundimet dhe konkludimet apo rekomandimet e shprehura këtu janë të Autorit(ëve) dhe jo medoemos pasqyrojnë qëndrimet e Departamentit të Shtetit."

"Ovaj projekat je finansiran preko granta Američke Ambasade u Prištini. Mišljenja, stavovi i zaključci ili preporuke sadržane ovde pripadaju autoru(ima) i ne izražavaju neophodno stavove State Departmenta."

MONITORING PREDIZBORNE KAMPANJE U BOŠNJAČKIM SREDINAMA

Monitoring je vršen na predizbornim skupovima političkih subjekta koji su konkurisali za garantovana mjesta Bošnjačke Zajednice u Parlamentu Kosova. Monitoring je trajao od početka predizborne kampanje 28.05.2014. pa do predizborne ćutnje 07.06.2014. Projekat je realizovala Katedra Slobodnog Uma uz podršku Američke ambasade u Prištini.

I. Analiza pristupačnosti elementarnim informacijama o političkom subjektu za vrijeme predizborne kampanje

1. Adresa sjedišta stranke i kontakt telefon

KOALICIJA VAKAT		NDS		CDU	
Website	✗	Website	✓	Website	✗
Društvene mreže	✗	Društvene mreže	✗	Društvene mreže	✗

2. Program stranke

KOALICIJA VAKAT		NDS		CDU	
Website	✗	Website	✗	Website	✗
Brošura za izbore	✗	Brošura za izbore	✗	Brošura za izbore	✗
Društvene mreže	✗	Društvene mreže	✗	Društvene mreže	✗
U prostorijama stranke	✓	U prostorijama stranke	✓	U prostorijama stranke	✓

3. Termini i mjesta održavanja predizbornih skupova

KOALICIJA VAKAT		NDS		CDU	
Website	✗	Website	✗	Website	✗
Brošura za izbore	✗	Brošura za izbore	✗	Brošura za izbore	✗
Putem medija	✗	Putem medija	✗	Putem medija	✗
Društvene mreže	✗	Društvene mreže	✗	Društvene mreže	✗
U prostorijama stranke	✓	U prostorijama stranke	✓	U prostorijama stranke	✓

II. Način promovisanja političkih subjekata tokom predizborne kampanje

KOALICIJA VAKAT		NDS		CDU	
Predizborni skupovi	✓	Predizborni skupovi	✓	Predizborni skupovi	✓
Učestvovanje u TV debatama	✓	Učestvovanje u TV debatama	✓	Učestvovanje u TV debatama	✓
Web portali	✓	Web portali	✓	Web portali	✓
Website	✗	Website	✓	Website	✗
Brošura za izbore	✗	Brošura za izbore	✗	Brošura za izbore	✗
Društvene mreže	✓	Društvene mreže	✓	Društvene mreže	✓

III. Poruke na promotivnim materijalima u toku predizborne kampanje

- **Koalicija VAKAT** – „*Idemo dalje...i brže i bolje...ali i energičnije*“
- **Usmen Baldži** – „*Vaš čovjek od djela i povjerenja Vaš zastupnik, Usmen Baldži, Stabilno*“
- **Duda Balje** – „*Iskrenost prije svega*“
- **Afit Zulji** – „*Istina je vaše pravo*“
- **NDS** – „*Glasaj za broj 46 jer tu je NDS*“
- **Dr Refik Šaćiri** – „*Vizija za budućnost*“
- **Senada Etemi** – „*Nova snaga za nove pobjede*“
- **Abdiraman Zulji** – „*Budućnost u koju vjerujemo*“
- **Bisera Murati Meta** - „*Djela govore*“
- **CDU** – „*Bolje sutra počinje danas*“
- **Merdžan Osmani** – „*Siguran u nove pobjede*“
- **Lejla Adžemi Krasniqi** – „*Iskreni nijet*“

IV. Zastupljenost na web portalima u vidu banera ili videa tokom predizborne kampanje

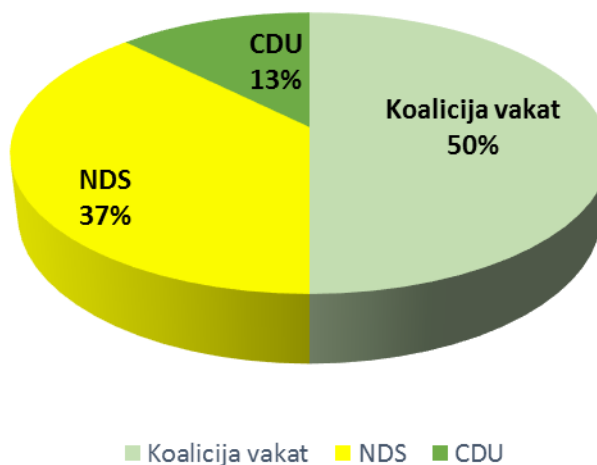
Za analizu uzeta dva web portala na bosanskom jeziku: info-ks.net i bosnjak-ks.com. U medijima na albanskom jeziku učešće je zanemarljivo.

info-ks.net

	Baneri	Video
Koalicija Vakati	4	1
NDS	3	0
CDU	1	0

info-ks baneri

Najcitnije: Albanac u policiji: Zena me tuče svake noći

U nama | Marketing | Kontakt

VIJESTI | SPORT | MAGAZIN | VJERA I ŽIVOT | SCITECH | AUTO | ZDRAVLJE | FOTKE

pretraži

Bolje sutra počinje danas

HAMZA BALJE 1

IZDOVOJENO

"Adelisa je preživjela 20 uboda nožem"
Rekla sam mami, ako ostanem nepokretna, neka me ubiju

Vrijeđanje inteligencije
"Raj" za Kosovare: Preko 200 građana će biti zaposleno svakog dana?

"Vrlo neobične krađe"
U Prizrenu krađu pasoše Republike Albanije!

"Stigla skoro do cilja"
Adija čeka da joj se vrate djeca koju je njen muž oteo prije pet godina na Kosovu

"Težak dan"
Imao sam dobru djecu...

Malica "Divisa"

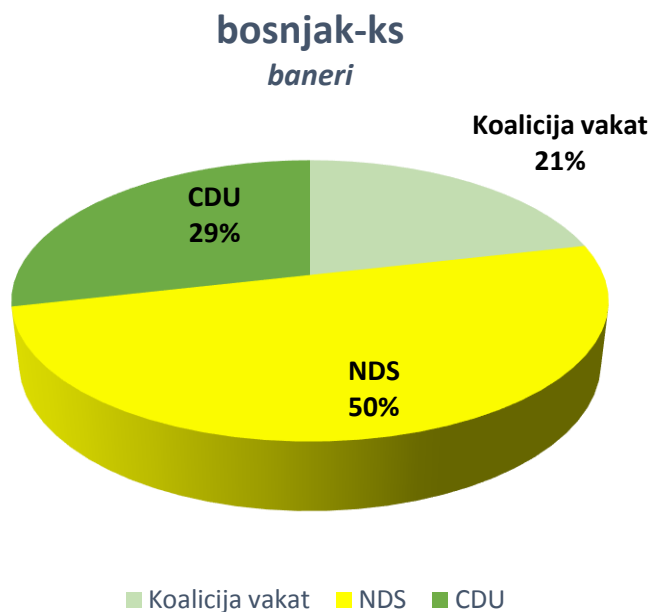

NOVA DEMOKRATSKA STRANKA

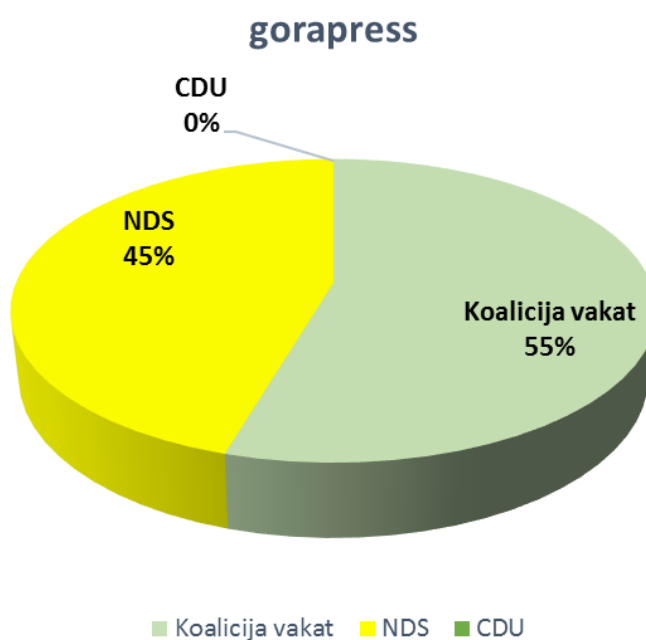
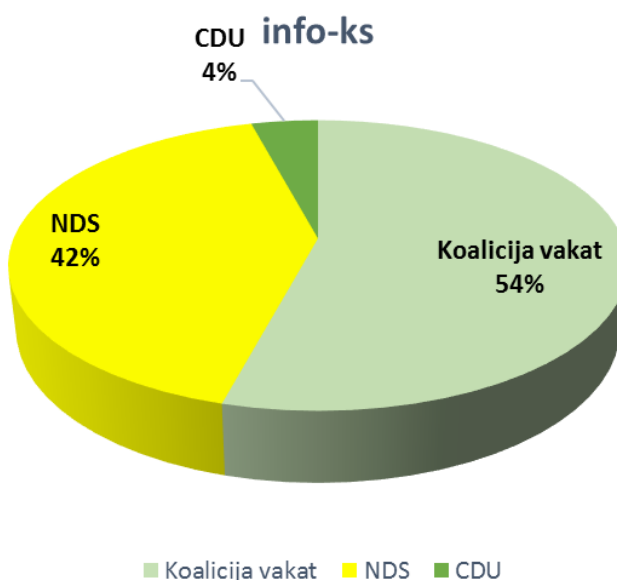
	Baneri	Video
Koalicija Vakrat	3	0
NDS	7	0
CDU	4	0

V. Analiza praćenja političkih subjekata na web portalima u toku predizborne kampanje

	info-ks	gorapress
Koalicija Vakrat	13	6
NDS	10	5
CDU	1	0

* bosnjak-ks.com nije učestvovao u praćenju predizborne kampanje u vidu izvještavanja sa preizbornih skupova kao i prenošenja izjava političkih subjekata ili političara

VI. Plan i program političkih subjekata iznijet u nastupu na javnom servisu RTK u TV-debati (30.05.2014.)

KOALICIJA VAKAT

- Finalizacija decentralizacije,
- Kvalitetnije obrazovanje na bosanskom jeziku,
- Stvaranje novih radnih mjesta gdje žive Bošnjaci podsticanjem privatnog biznisa,
- Razvoj poljoprivrede i turizma.

NDS

- Ekonomski razvoj i zaposlenost,
- Reforme u obrazovnom sistemu,
- Proces decentralizacije,
- Izgradnja kulturnog centra Bošnjaka u Prizrenu.

CDU

- Pomoć mladima oko stručnog osposobljavanja i zapošljavanja,
- Zaustaviti iseljavanje,
- Stvoriti kvalitetnije uslove za život mladih,
- Obezbediti bolju infrastrukturu u svim selima.

VII. Citati političara u predizbornoj kampanji

“Zahvaljujem se javnom servisu RTK na bosanskom jeziku, Vama na organizovanosti ove javne debate gde imamo mogućnost kao politički subjekti ili kandidati pružiti informacije našim biračima, našem stanovništvu zapravo šta ćemo mi sve to obećati”

Emilija Redžepi Debata RTK1 30.05.2014.

“Vođenje ekonomske politike je mač sa dve oštrice. Voditi ekonomsku politiku treba znati ubosti ako nećeš ti ona će tebe”

Hamza Balje skup u Jablanici 29.05.2014.

“Ako ima Bošnjaka u Peći 4-5% neka bude 4-5% zapošljeno Bošnjaka i u Bolnici i u vodovou I u PTK-u i svuda a ne mi odemo u PTK kažu - pa mi smo ne zavisni, samo je Bog ne zavistan”

Numam Balić Debata RTK 30.05.2014.

“I ja mogu da vam obećam da ću se zalagati da nekome pomognem budem li uspeo doći do neke velike funkcije”

Almir Veliji skup u Mušnikovu 29.05.2014.

“Znam da su ovi izbori svima nama dosadni i meni su dosadni ali to je nešto što moramo odraditi u ovom momentu”

Emilija Redžepi skup u Mušnikovu 29.05.2014.

“Pripremali su nekog govornika koji nije bio baš iskusan da ovako na nekom skupu kaže nešto i kažu - ti ćeš da pričaš zadnji i samo kaži slažem se sa svima koji su pričali pre mene. I stave ga u agendu da priča prvi i stao mislio se, mislio i kaže - slažem se sa svima onima koji će pričati posle mene”

Dr Refik Šaćiri skup u Jablanici 31.05.2014.

“Dragi moji, život je čudo jedno dato nama od Boga zato treba da se angažujemo da budemo zajedno bez prestanka za dobrobit buduće generacije, za jednu geneaciju čvrstu, pa i svih nas”

Senada Etmi skup u Ljubiždi 02.06.2014.

“Možda se pitate zašto sam u NDS, će moram da uporedim lideri iz Priština, Drenica, Dečan i oni Dragaša. Ovi naš lider za nji je coca colla a se slažete?”

Sellmir Rexha skup u Skorobistu 02.06.2014

“Mi smo večeras ovde isto kao pre šest meseca da pišemo molbe a molbe su vaši glasovi”

Muso Salihi skup u Pousko 31.05.2014.

“Izađite da glasate, nemojte da razmišljate o kome ćete glasati. Pa možda bi trebalo i malo da razmislite jer nas ima puno”

Saljajdin Aslani skup u Pousko 31.05.2014.

“Ako niste znali u Saudijskoj Arabiji ezan ima pravo da se čuje do 5 km, preko 5 km znači zabranjeno je zakonom. U Republici Turskoj određeno je do 60 decibila, što znači da na Kosovu je do 70 i tako da niko nije protiv ezana. Ezan ima da se uči samo da se mi ako Bog da odazivamo na ovaj ezan”

Rasim Demiri skup u Pousko 31.05.2014.

“Bošnjačka zajednica na Kosovu je tako mala da kad bi se ujedinila ponovo bi bila mala”

Memiš Birdaini skup u Gornjem Selu 28.05.2014.

“Ako vam kažemo da ćemo vas zaposliti znajte da vas lažemo. Ovo nije stranka koja na svakim izborima menja svoje principe. Ne mogu svi biti dobri političari kao što ne mogu svi biti dobri ljudi i dobri domaćini. Nemojte vršiti eksperimente sa svojim mladim životima”

Memiš Birdaini skup u Lokvici 30.05.2014.

“Žene su bile hrabrije za vreme rata a muškarci kukavice. Nemamo nijednog poslanika iz Župe svi nas samo šišaju”

“Ja sam šarplaninac i meni nije potreban mikrofon”

Rajma Sagdati skup u Lokvici 30.05.2014

“Da kampanja protekne u miru i toleranciji da pobede oni iza koje stoje mnogo dela. Jedino je ova stranka ispunila zahteve bošnjaka a to je jedinstvo Bošnjaka. Mi ne biramo kvantitet, mi biramo kvalitet. Mi ne nudimo radna mesta mi nudimo realnost.”

Rasim Demiri skup u Planjanu 01.06.2014.

“Ponosan sam što sam sa ovim ljudima a nadam se da su i oni sa mnom. Nastava na bosanskom jeziku je poslednji front odbrane bošnjastva na ovim prostorima.”

Ćerim Bajrami skup u Planjanu 01.06.2014.

“Čovek se meri po delima koje je uradio a ne po lažima”

Memiš Birdaini skup u Planjanu 01.06.2014.

“Trebao jedan čovek od Krk bunara gore da bude poslanik”

Rajma Sajdati skup u Planjanu 01.06.2014.

“Zahvaljujući NDS-u stigli su projekti. Biće još projekata ali ne u privatnoj režiji kao što rade druge stranke.”

Oruč Karadoloami skup u Donjem Ljubinju 03.06.2014.

“Svi naši današnji političari su bili u SDA. Naši glasovi idu u Gora. U našem parlamentu nemamo jačeg čoveka od Numana Balića. Mi u Župa ako nemamo vuka treba da nađemo šarplaninca. Jačeg vuka od Balića mi na Kosovo nemamo”

Abaz Ademi skup u Planjanu

VIII. Zapažanja sa predizborne kampanje

“Znam da su ovi izbori svima nama dosadni i meni su dosadni ali to je nešto što moramo odraditi u ovom momentu”- rečenicu koju je izgovorila lider NDS-a na početku svoje promocije daje pravu ocjenu ove predizborne kampanje. U suštini predizborna kampanja političkih subjekata koji su konkurisali za rezervisana mjesta Bošnjačke zajednice u organizacionom smislu nije ništa novo donjela u odnosu na predhodne kampanje. Stranke su regrutovale na svojim izbornim listama nove ili dosadašnje članove po selima sa ciljem da im njihove porodice i prijatelji daju što više glasova. Novi članovi su u glavnom mladi ljudi koji su nezaposleni i njihov angažman na listama stranaka je njihov pokušaj rješavanja njihovog materijalnog statusa.

Angažovanja tzv. „preljetaca „ na izbornim listama, ljudi koji mijenjaju stranke, je činjenica koja više govori o strankama nego o ljudima koji mijenjaju svoj politički stav.

Karakteristika je da izborne liste stranaka koje konkurišu za garnatovana mjesta Bošnjačke zajednice, sadrže pripadnike albnaske nacionalnosti. U tome je prednjačila stranka SDA a potom BSDAK.

Skupovi su bili jednolični, na njima je prisustvovao manji broj građana nego na predhodnim izborima. Na promocijama su bile prisutne žene sa približno 30% u Prizrenskom i Pečkom regionu za razliku od regiona Dragaša gdje nije primećena gotovo ni jedna. Na skupovima su bila prisutna i djeca ali nije zabilježen ni jedan slučaj zloupotrebe djece u političke svrhe.

Stranka BSDAK nije imala organizovan ni jedan javni skup, njihova predizborna aktivnost se svodila na medije.

Predizborna obećanja političkih subjekata nisu bila usklađena sa eventualnom realnom političkom snagom u budućem parlamentu. Nejasna slika njihovog dosadašnjeg djelovanja u parlamentu, javni nastupi u kojima lideri sve zasluge pripisuju sebi, birače je i dalje ostavila u nedoumici ko je zaslužan za izgradnju puteva, neizbježnog pokockavnja ulica, izgradnja kulturnih centara i zapošljavanje pripadnika zajednice. Birači shodno svojim ubjeđenjima vjeruju da je njihov lider zaslužan za to ili nevjeruju da je iko zaslužan.

Prioriteti stranaka su ostali isti: decentralizacija i očuvanje nacionalnog identiteta.

Prilikom svoje promocije učesnici su govorili o svom ekonomskom programu i o zapošljavanju bošnjaka, na pitanje kako će to postići, odgovor je bio lobiranjem kod vlasti da radna mjesta shodno zakonu o „nacionalnoj ravnopravnosti“ u državnoj administraciji pripadnu bošnjacima.

Primjećeno je participacija „pro albanske“ opcije u stanovništvu Podgore na listama i promocijama bošnjačkih stranaka pre svega na listi NDS što je veoma zanimljiva pojava zato što do sada nije bila praksa.

Stiče se utisak da je decentaralizacija ili dobijanje bošnjakih opština ispit zrelosti bošnjačkih političkih elita. Dali je potpisani sporazumi sa Kosovskim premijerom samo predizborni trik jednih ili drugih ostaje da se vidi. Karika koja ovdje nedostaje je želja i htijenje građana za opštinom, s obzirom na njihovu blagu kritiku i ravnodušnot po ovom pitanju

Politički diskurs svih stranaka u poređenju sa prethodnim izborima bilježi napredak. Većina govornika iz vrha stranaka pravilno koristi termine i pojmove prilikom javnog nastupa. Novi članovi imaju poteškoća u komunikaciji sa javnošću.

SDA izlazi sa platformom nacionalne i lokalne isključivosti „ Goranci na goranskim listama“.

Nije zabilježen govor mrženje, kritike na račun političkih oponentata su se svodile u granici korektnosti.

Finansijske prilike popularnih web sajtova na bosanskom jeziku direktno utiče na njihovu uređivačku politiku. Oni indirektno postaju zavisni od svojih klijenata. Stidljivo objavljivanje ili ne objavljivanje sadržaja koji u sebi imaju kritički odnos prema političkim subjektima, njihovim donatorima, direktno utiče na njihovu nezavisnost. Zavisnost se ogleda ne u favorizovanju politike ili ideologije određenog političkog subjekta nego u izdavanju medijskog prostora za njihovu afirmaciju.

Svijest građana nije na žalost na nivou jednog zrelog demokratskog društva. I pored očiglednih iznošenja neistina, demagogije, nerealnih obećanja, jasne namjere koristoljublja od strane pojedinih učesnika u izbornom procesu ne postoji njihova jasna osuda od strane birača. Postoji i doza iracionalnog strahopoštovanja prema liderima stranaka koji bi njima (građanima) „možda u nečemu pomogli ili odmogli“ u postojećem poredku vladavine partiskih interesnih grupa.

I ponovo mašu zastavama...

...žutim, zelenim, manje više zelenim, a ima i onih što zastavu Bosne i Hercegovine okrenuše naopako pa sve tako mašu njome sa sve Tuzlom južnije od Sarajeva. Mašu zastavama na besmislenim predizbornim skupovima koje sami sebi organizuju, na kojima su oni i domaćini i gosti i govornici i publika i vlast i opozicija i sve tako ubjeđujući sami sebe kako su najbolji... U prvom safu babo, nana, pa tetke strine i ostala familija sa sve djecom u naručju, pa onda prijatelji komšije poznanici... pa mi nikako nije bilo jasno dali i njih govornik ubjeđuje da za njega glasaju ili su oni to već davno odlučili? Ako su već odavno odlučili kome onda govornik govori tako krupne riječi sav uzbuđen važnosti trenutka u kome se nalazi?

Zašta se kandiduju i šta nude? Ne, ne kandiduju se oni za poslanika/cu u skupštini, nego, kao i uvijek do sad za najmanje tri Glavešine u Bošnjaka, koji će zasjesti u tri fotelje koje su rezervisane ma koliko nas izašlo na izborima. Pa zbog toga sve tako mašući žutim, zelenim i manje više zelenim zastavama nude bošnji krupne riječi ... A kakav se to izbor postavlja pred bošnjom? Bošnjo ima da bira između onoga da ostane kući i bude totalno isključen iz svega ili da se priključi u mahanju žutim, zelenim i manje više zelenim zastavama pa da za uzvrat, na izborima bude postavljen na izbornim „sanducima“ i to ne samo on nego i čitava njegova familija, pa onda dopuna za telefon, pa druženje i ručkovi do izbora i što je najbitnije dobiće nadu. Nadu da će baš on sutra, nakon što završi jedan od besmislenih fakultetata i tako dobije titulu profesor biti „prikačen“ na državni budžet u funkciji zamjenika savjetnika ili bar na funkciji asistenta zamjenika savjetnika ministra...Priznajem, bolja je ova druga varijanta. U prvoj varijanti imate dostojanstvo i možete da „lajete“ bar do slijedećih izbora kada će vam se ponovo dati prilika da birate dok u drugoj varijanti morate malo da mašete žutim, zelenim i manje više zelenim zastavama ali ste zato na sanducima, a to nije mala stvar. I naravno da će bošnjo izabrati drugu varijantu i sve tako šutjeći da se Glavešine ne naljute čekati neke druge izbore kada će ponovo kao poslušan bošnjo koji je navikao da šuti i trpi biti postavljen na sanducima sa sve familijom, do duše ponovo će morati da malo maše žutim, zelenim i manje više zelenim zastavama al' to i nije Bog zna koliko teško...

I da ne bude da pišem samo o onima koji mašu zastavama već i o sebi i sebi sličnima koji sada kritikuju a nikakvu alternativu nisu ponudi. Nisu ponudili čak ni sanduke!!! Kritika svima nama koji smo ćutke slušali kako se svi zalažu za ujedinjenje a na narednim izborima će s pojaviti još jedna stranka ili kako oni popularno kažu subjekt, ćutke slušali o obrazovanju a samo „proizvodimo“ učitelje pa imamo više učitelja od učenika, ćutke slušali o opštinama pa selo Ljubižda nije više selo nego prigradsko naselje koje će postati prigradska opština, ćutke slušali o zapošljavanju pa ćemo, ko biva svi primati plate iz budžeta...

S obzirom da su izbori na kraju ću citirati velike riječi: „Čovjek je slobodan ako može da izabere, a može da izabere ako dovoljno zna da bi mogao da uporedi“ (Karl Marks)

IX. Rezultati izbora Bošnjačkih političkih subjekat

PREVREMENI IZBORI ZA SKUPŠTINU REPUBLIKE KOSOVO 2014

Republika Kosovo, Centralna Izborna Komisija

Podaci sa glasanja	
Registrovani birači	1,782,454
Ukupan broj biračkih mjesta	2,374
Procesirana Biračka mjesta	99,83%
Broj potpisa na KBS/Broj glasačkih listića unutar glasačke kutije	735,942 /755,690
Broj važećih glasačkih listića	699,314
Broj nevažećih glasačkih listića	39,797
Procenat birača koji su glasali na biračkim mjestima	41,54%
Broj koverata uslovnih glasačkih listića u glasačkoj kutiji	23,742

Logo	Politički subjekt	Broj glasova	Procenat birača koji su glasali	Procenat važećih glasova
	36 KOALICIJA VAKAT	5,965	0,81%	0,85%
	43 BOŠNJAČKA JEDINSTVENA LISTA	1,122	0,15%	0,16%
	46 NOVA DEMOKRATSKA STRANKA	2,590	0,35%	0,37%
	50 STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	1,000	0,14%	0,14%
	51 CENTAR DEMOKRATSKE UNIJE	1,164	0,16%	0,17%
	53 BOŠNJAČKA STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE KOSOVA	778	0,11%	0,11%

*Rezultati su uzeti sa web stranice Centralne Izborne Komisije nakon obrađenih 99,83%

X. O projektu

Cilj projekta je bio zastupanje birača u predizbornoj kampanji pandam političkim subjektima, slanje poruke političkim subjektima o realnim problemima koje imaju birači, omogućavanje interaktivnu komunikaciju između birača i političkih subjekta na javnim debatama i anketiranjem birača, i monitoring javnih nastupa političara .

Za ispunjenje ovih ciljeva Katedra Slobodnog Uma je uradila sledeće aktivnosti :

Baneri na web portalima info-ks.net i bosnjak-ks.com

Anketa sa građanim - video zapis

<https://www.youtube.com/watch?v=JPsw2GyYmqc&list=UUMkNIFyFVXwdm777nj7X4A>

Video klip na web portalima info-ks.net, bosnjak-ks.com i Youtub

<https://www.youtube.com/watch?v=hIN5uq94ylc&list=UUMkNIFyMFXwdm777nj7X4A>

Javna debata u Rečanu

<https://www.youtube.com/watch?v=hpd2ZVMIBU8&list=UUbkYmd4pPjJDK97ZatUMLrg>

Javna Debata Dragaš

Javna debata Peć (Vitormirica)

Monitoring predizbornih skupova

Praćeno je 42 skupa promocija političkih subjekata u regionima Prizrena, Peći i Dragaša

Monitoring Nove Demokratske Stranke, Prizren

Monitoring Kaalicija Vakat, Peć

Monitoring Kaalicija Vakat, Planjane

SADRŽAJ

I. Analiza pristupačnosti elementarnim informacijama o političkom subjektu za vrijeme predizborne kampanje	3
II. Način promovisanja političkih subjekata tokom predizborne kampanje	4
III. Poruke na promotivnim materijalima u toku predizborne kampanje	4
IV. Zastupljenost na web portalima u vidu banera ili videa tokom predizborne kampanje	5
V. Analiza praćenja političkih subjekata na web portalima u toku predizborne kampanje	7
VI. Plan i program političkih subjekata iznijet u nastupu na javnom servisu RTK u TV-debati (30.05.2014.).....	8
VII. Citati političara u predizbornoj kampanji.....	8
VIII. Zapažanje sa predizborne kampanje	11
IX. Rezultati izbora Bošnjačkih političkih subjekata.....	13
X. O projektu.....	14